

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

307

Polityka ekonomiczna

Redaktorzy naukowi

Jerzy Sokołowski

Grażyna Węgrzyn

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2013

Redaktor Wydawnictwa: Dorota Pitulec

Redaktor techniczny: Barbara Łopusiewicz

Korektor: Barbara Cibis

Łamanie: Beata Mazur

Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna w Internecie na stronach:

www.ibuk.pl, www.ebscohost.com,

The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com,

a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon

http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się

na stronie internetowej Wydawnictwa

www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie

wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

Wrocław 2013

ISSN 1899-3192

ISBN 978-83-7695-390-8

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk: Drukarnia TOTEM

Spis treści

Wstęp	13
Franciszek Adamczuk , Produkty tradycyjne i regionalne i ich wykorzystanie w promocji regionu.....	15
Ewa Badzińska , Perspektywy i bariery rozwoju firm <i>spin-off</i> w Polsce.....	25
Agnieszka Baer-Nawrocka, Arkadiusz Sadowski , Polityczne i strukturalne czynniki wpływające na przemiany w rozmieszczeniu produkcji trzody chlewnej w krajach Unii Europejskiej.....	35
Agnieszka Barczak , Wykorzystanie metody programowania liniowego do oceny procesu produkcyjnego grup gospodarstw wybranych typów rolniczych.....	45
Wioletta Bieńkowska-Golasa , Odległość gmin wiejskich województwa mazowieckiego od głównych ośrodków gospodarczych a ich poziom przedsiębiorczości	56
Alicja Bonarska-Treit , Turystyka szansą rozwoju lokalnego.....	65
Agnieszka Borowska , Wykorzystanie środków w ramach krajowych programów wsparcia pszczelarstwa w Polsce.....	77
Anna Czech , Bezpieczeństwo energetyczne Polski a odnawialne źródła energii	92
Małgorzata Dolata , Pozycja konkurencyjna obszarów wiejskich Polski Wschodniej z punktu widzenia ich wyposażenia w infrastrukturę gospodarczą.....	100
Monika Fabińska , Wybrane czynniki kapitału regionalnego determinujące rozwój firm z sektora włókienniczo-odzieżowego z województwa łódzkiego	109
Mateusz Folwarski , Wynagrodzenia dyrektorów wykonawczych rady dyrektorów największych amerykańskich banków przed i po kryzysie finansowym	121
Małgorzata Fronczek , Charakter wymiany handlowej Polski z zagranicą po 1990 roku	132
Hanna Godlewska-Majkowska, Agnieszka Komor , Uwarunkowania konkurencyjności przedsiębiorstw sektora motoryzacyjnego w Polsce i w Europie	142
Marcin Gospodarowicz , Sektor mikroprzedsiębiorstw w Polsce i jego wsparcie ze środków UE w latach 2007-2011	152
Marianna Greta, Ewa Tomczak-Woźniak , Polski sektor rolny a cyfryzacja – przykład i bariery realizacji projektu wdrażającego technologie informatyczne.....	165

Sylwia Guzdek , Znaczenie instytucji otoczenia biznesu dla małych i średnich przedsiębiorstw w latach 2007-2012	176
Barbara Hadryjańska , Umacnianie przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstw na przykładzie sektora rolno-spożywczego	190
Sławomira Hajduk , Instrumenty ekonomiczne zarządzania przestrzenią na poziomie lokalnym	201
Mariusz Hamulczuk , Asymetria w transmisji cen w łańcuchu żywnościowym. Przykład cen drobiu w Polsce.....	212
Tomasz Holecki, Joanna Woźniak-Holecka, Agata Bocionek , Finansowanie świadczeń opieki zdrowotnej osobom nieubezpieczonym na podstawie decyzji organu wykonawczego samorządu terytorialnego	224
Grażyna Karmowska , Zróżnicowanie rozwoju powiatów województwa zachodniopomorskiego.....	233
Wojciech Kisiała, Bartosz Stępiński , Analiza zróżnicowania przestrzennego absorpcji funduszy Unii Europejskiej przez samorządy terytorialne w Polsce.....	247
Joanna Kizielewicz , Polityka gospodarcza rządu i Unii Europejskiej wobec regionów nadmorskich i jej wpływ na rozwój turystyki morskiej w Polsce	257
Ewa Kołoszycz , Dochody typowych gospodarstw mlecznych w UE w 2011 roku	270
Sylwester Kozak , Efektywność zakładów ubezpieczeń na życie w Polsce w latach 2002-2011. Czy wielkość i własność zagraniczna zakładów mają znaczenie?.....	280
Mariusz Kudelko , Ocena zasadności budowy elektrowni systemowych wykorzystujących nowe złoża węgla brunatnego	292
Anetta Kuna-Marszałek , Strategie ekologiczne przedsiębiorstw na rynkach międzynarodowych.....	305
Piotr Laskowski , Specjalne strefy ekonomiczne jako czynnik rozwoju regionalnego na przykładzie Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „INVEST- PARK”	317
Wojciech Leoński , Zewnętrzne bariery rozwoju przedsiębiorczości w Polsce..	330
Edyta Łyżwa, Olga Braziewicz-Kumor , Współpraca przedsiębiorstw przemysłowych z innymi uczestnikami rynku w zakresie działalności innowacyjnej.....	341
Agnieszka Malkowska , Strategia rozwoju Euroregionu Pomerania a budowa konkurencyjnego regionu przygranicznego.....	353
Arkadiusz Malkowski , Wschodnia granica Polski. Od peryferii i izolacji do współdziałania	363
Grażyna Mańczak , Ocena polityki proeksportowej w Polsce	373
Antoni Mickiewicz, Bartosz Mickiewicz , Analiza nakładów pracy w gospodarstwach rolnych w 2010 roku w porównaniu do 2002 roku	384

Dominika Mierzwa , Zastosowanie modelu multiplikacyjnej analizy dyskryminacji w ocenie spółdzielczych przedsiębiorstw mleczarskich.....	396
Andrzej Miszczuk , Nowe podejście do regionalnego planowania strategicznego (na przykładzie województwa podkarpackiego).....	408
Zbigniew Mongiało, Michał Świtlyk , Analiza współczynników efektywności uczelni publicznych.....	420
Anna Oleńczuk-Paszal, Monika Śpiewak-Szyjka , Gospodarowanie wojewódzkim zasobem nieruchomości a dochody województwa	431
Piotr Podsiadło , Zagadnienie pomocy publicznej dla przedsiębiorstw w sektorze rybołówstwa.....	442
Halina Powęska , Cel przekraczania granicy uczestników handlu przygranicznego a struktura towarowa transgranicznych zakupów na pograniczu polsko-ukraińskim	454
Zdzisław W. Puślecki , Nowe zjawiska we Wspólnej Polityce Rolnej Unii Europejskiej w warunkach perspektywy budżetowej na lata 2014-2020 ...	465
Bogusława Puzio-Waślawik , Samozatrudnienie w okresie spowolnienia gospodarczego w Polsce	477
Małgorzata Raczkowska , Spółdzielczość socjalna w Polsce	489
Joanna Rogalska , Świętokrzyskie jednostki samorządu terytorialnego jako beneficjenci polityki regionalnej.....	502
Iga Rudawska , Sieć jako pośrednia forma koordynacji gospodarczej na przykładzie zintegrowanej opieki zdrowotnej	513
Robert Rusielik , Determinanty efektywności technicznej produkcji żywca wołowego w Europie i na świecie w roku 2011	522
Karolina Sienkiewicz , Karta Praw Studenta a sytuacja absolwentów szkół wyższych na rynku pracy.....	534
Agnieszka Skoczylas-Tworek , Audyt jako narzędzie optymalizacji zarządzania przedsiębiorstwem w dobie kryzysu ekonomicznego	546
Katarzyna Skorupińska , Niezwiązkowe formy reprezentacji pracowników w polskim systemie stosunków przemysłowych	557
Agnieszka Słomka-Gołębiowska , Determinanty niezależności komitetu wynagrodzeń w bankach w Polsce	569
Jerzy Sokołowski , Optymalizacja wyboru oferty turystycznej przez klienta przy wykorzystaniu portalu internetowego holidaycheck	581
Małgorzata Sosińska-Wit, Karolina Gałązka , Ocena stopnia wykorzystania pomocy publicznej przez przedsiębiorstwa województwa lubelskiego na podstawie wyników badań ankietowych	590
Marcin Stępień , Elementy zasad podatkowych w aspekcie polskiego systemu podatkowego.....	602
Maciej Szczepankiewicz , Potencjał innowacyjny polskich parlamentarzystów.....	612

Magdalena Ślebocka, Aneta Tylman , Rola funduszy unijnych w finansowaniu zrównoważonego rozwoju na przykładzie gmin województwa łódzkiego	623
Arkadiusz Świadek, Katarzyna Szopik-Depczyńska , Aktywność innowacyjna a wielkość przedsiębiorstw w systemie przemysłowym małopolski	633
Dariusz Urban , Gospodarka polska jako miejsce inwestycji z perspektywy wybranych państwowych funduszy majątkowych – przyczynek do badań empirycznych.....	644
Piotr Urbanek , Polityka wynagradzania kadry kierowniczej w polskich bankach publicznych na przykładzie spółek indeksu WIG20	654
Adam Wasilewski , Użytki rolne a rozwój pozarolniczej działalności gospodarczej w Polsce	667
Anetta Waśniewska , Aktywność społeczna i ekonomiczna stowarzyszeń i fundacji – wybrane zagadnienia na podstawie przeprowadzonych badań	678
Marek Wigier , Sytuacja ekonomiczna przetwórstwa spożywczego w Polsce w okresie członkostwa w UE – stan i perspektywy.....	688
Edward Wiśniewski , Efekty skali w funkcjonowaniu jednostek samorządu terytorialnego na przykładzie gmin województwa zachodniopomorskiego	700
Urszula Zagóra-Jonszta , Ruch spółdzielczy i działalność Franciszka Stefczyka	710
Katarzyna Żak , Diagnoza poziomu innowacyjności polskiej gospodarki.....	721

Summaries

Franciszek Adamczuk , Usage of traditional and regional products in the region's promotion.....	24
Ewa Badzińska , Prospects and barriers to the development of <i>spin-off</i> companies in Poland	34
Agnieszka Baer-Nawrocka, Arkadiusz Sadowski , Political and structural factors affecting the changes in the distribution of pig production in the European Union countries	44
Agnieszka Barczak , The use of the linear programming method to assess the production process of groups of farms of some chosen agricultural types.	55
Wioletta Bieńkowska-Gołasa , Distance of rural communities in Mazovian Voivodeship from the main economic centres and their level of entrepreneurship	64
Alicja Bonarska-Treit , Tourism as a chance for local development.....	76
Agnieszka Borowska , The use of funds under National Programmes for the Support of Apiculture in Poland	91
Anna Czech , Polish energy security and renewable energy sources	99

Malgorzata Dolata , Competitive position of East Poland rural areas from the point of view of economic infrastructure equipment.....	108
Monika Fabiańska , Selected factors of the regional capital determining investment decisions of the companies from the textile and clothing sector from Łódź Voivodeship.....	120
Mateusz Folwarski , Remuneration of executive directors of board of directors of the biggest American banks before and after the financial crisis	131
Malgorzata Fronczek , Character of the Polish foreign trade after 1990	141
Hanna Godlewska-Majkowska, Agnieszka Komor , Conditioning of automotive sector enterprises competitiveness in Poland and in Europe.....	151
Marcin Gospodarowicz , Microenterprises in Poland and their support from EU funds in the years 2007-2011.....	164
Marianna Greta, Ewa Tomczak-Woźniak , Polish agriculture sector vs. digitization – example and barriers of the computer technologies implementing project realization	175
Sylwia Guzdek , The importance of business environment for small and medium-sized enterprises in 2007-2012.....	189
Barbara Hadryjańska , Strengthening the competitive advantage of companies on the example of the agri-food sector.....	200
Sławomira Hajduk , Economic instruments of space management on the local level.....	211
Mariusz Hamulczuk , Asymmetric price transmission along the food chain. Example of poultry prices in Poland	223
Tomasz Holecki, Joanna Woźniak-Holecka, Agata Bocionek , Financing health care services for uninsured individuals under a decision of the executive body of the local government.....	232
Grażyna Karmowska , Differences in the development of poviats of West Pomeranian Voivodeship	246
Wojciech Kisiał, Bartosz Stępiński , Spatial differences in the absorption of EU funds by the regional and local governments in Poland.....	256
Joanna Kizielewicz , Economic policy of the government and the European Union towards coastal regions and its influence upon the development of maritime tourism in Poland	269
Ewa Kołoszycz , Income of typical dairy farms in the European Union in 2011.....	279
Sylwester Kozak , Efficiency of life insurance companies in Poland in the years 2002-2011. Do size and foreign ownership matter?.....	291
Mariusz Kudelko , Assessment of building of power plants using new lignite deposits – a systems approach.....	304
Anetta Kuna-Marszałek , Environmental strategies of enterprises on the international markets	316

Piotr Laskowski , Special economic zones as a factor of regional development based on Wałbrzych Special Economic Zone “INVEST-PARK”.	329
Wojciech Leoński , External barriers to the development of entrepreneurship in Poland	340
Edyta Łyżwa, Olga Braziewicz-Kumor , Cooperation of industrial enterprises with other market participants in terms of innovative activity.....	352
Agnieszka Malkowska , Strategy for the development of Pomerania Euro-region and building of competitive border region	362
Arkadiusz Malkowski , The eastern border of Poland from outskirts and isolation to co-operation	372
Grażyna Mańczak , Pro-export policy assessment in Poland.....	383
Antoni Mickiewicz, Bartosz Mickiewicz , Analysis of labour output in agricultural farms in 2010 in comparison to 2002.....	395
Dominika Mierzwa , Application of multiplication analysis of discrimination to the evaluation of cooperative dairy companies	407
Andrzej Miszczuk , New approach the regional strategic planning (as an example of Podkarpackie Voivodeship)	419
Zbigniew Mongiało, Michał Świtłyk , Analysis of efficiency coefficients of public universities	430
Anna Oleńczuk-Paszal, Monika Śpiewak-Szyjka , Voivodeship real estate management vs. voivodeship revenue	441
Piotr Podsiadło , State aid for fishing industry companies.....	453
Halina Powęska , The purpose of crossing the border by cross-border traders and the commodity structure of cross-border purchasing in the Polish-Ukrainian border region.....	464
Zdzisław W. Puślecki , New phenomena in the Common Agricultural Policy of the European Union in the conditions of a budgetary perspective for the years 2014-2020.....	476
Bogusława Puzio-Waślawik , Self-employment during the economic slowdown in Poland	488
Małgorzata Raczkowska , Social cooperative movement in Poland.....	501
Joanna Rogalska , Świętokrzyskie local government units as beneficiaries of regional policy	512
Iga Rudawska , Network as an intermediate form of economic coordination on the example of integrated healthcare	521
Robert Rusielik , Determinants of technical efficiency of beef production in Europe and in the world in 2011.....	533
Karolina Sienkiewicz , Consequences of signing Student’s Law Card for university graduates	545
Agnieszka Skoczyła-Tworek , Audit as a tool for optimization of company management in the current economic crisis.....	556

Katarzyna Skorupińska , Non-trade union forms of employee representation in the Polish system of industrial relations	568
Agnieszka Słomka-Gołębiowska , Determinants of compensation committee independence in banks in Poland.....	580
Jerzy Sokółowski , Optimization of tourist offer selection by using Internet portal HolidayCheck.....	589
Małgorzata Sosińska-Wit, Karolina Gałazka , Assessment of the use of public assistance by companies in Lublin Voivodeship based on survey results	601
Marcin Stępień , Elements of tax rules in the context of the Polish tax system	611
Maciej Szczepankiewicz , Polish parliamentarians' innovation potential.....	622
Magdalena Ślebocka, Aneta Tylman , The role of EU funds in the financing of sustainable development on the example of Łódź Voivodeship municipalities	632
Arkadiusz Świadek, Katarzyna Szopik-Depczyńska , The impact of enterprises' size on regional innovation systems – Małopolskie case	643
Dariusz Urban , Polish economy as a place of investment from the perspective of selected sovereign wealth funds – a contribution to the empirical analyses.....	653
Piotr Urbanek , Executive remuneration policy in the Polish public banks on the example of WIG20 companies.....	666
Adam Wasilewski , Arable land and the development of non-agricultural economic activity in Poland.....	677
Anetta Waśniewska , Social and economic activity of associations and foundations – selected problems based on research.....	687
Marek Wigier , Food processing in Poland in the times of EU membership – condition and perspective	699
Edward Wiśniewski , Economies of scale in the operation of local government units on the example of communities of Western Pomerania.....	709
Urszula Zagóra-Jonszta , Cooperative movement and activities of Franciszek Stefczyk	720
Katarzyna Żak , Diagnosis of the innovation level of Polish economy	732

Piotr Podsiadło

Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

ZAGADNIENIE POMOCY PUBLICZNEJ DLA PRZEDSIĘBIORSTW W SEKTORZE RYBOŁÓWSTWA

Streszczenie: W artykule opisano zasady stosowania art. 107-109 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej z perspektywy pomocy udzielanej przez władze publiczne przedsiębiorstwom prowadzącym działalność w sektorze rybołówstwa. Analiza jakościowa pomocy publicznej udzielanej w państwach członkowskich Unii Europejskiej została przeprowadzona w oparciu o Rozporządzenie Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego, Rozporządzenie Rady ustanawiające tymczasowe szczególne działanie mające na celu wspieranie restrukturyzacji flot rybackich Wspólnoty Europejskiej dotkniętych kryzysem gospodarczym i Rozporządzenie wyłączające Komisji nr 800/2008 uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem. Część zagadnień pomocy publicznej w sektorze rybołówstwa została przedstawiona w ujęciu Wytycznych do celów analizy pomocy państwa dla rybołówstwa i akwakultury. Omówiono podstawy dopuszczalności takiej pomocy, kryteria weryfikacji jej celów oraz zatwierdzonych przez Komisję środków i kwot pomocy.

Słowa kluczowe: pomoc państwa, sektorowe reguły konkurencji, sektor rybołówstwa, Unia Europejska.

1. Wstęp

Pomoc publiczna dla sektora rybołówstwa i akwakultury – podobnie jak pomoc dla każdego sektora w Unii Europejskiej – podlega restrykcyjnym ograniczeniom. W pierwotnym prawie wspólnotowym, które należy obecnie rozpatrywać w odniesieniu do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), zakazano państwom członkowskim udzielać przedsiębiorstwom pomocy, która zakłóca lub może zakłócić reguły konkurencji na rynku wewnętrznym¹. Ustanowiono kryteria dopuszczalności takiej pomocy i stworzono mechanizmy jej udzielania. W związku z tym, że pomoc państwa może zakłócić wolną konkurencję lub osłabić motywacje efektywnościowe przedsiębiorstw, kluczowym elementem tej polityki staje się kontrola i przejrzystość pomocy udzielanej przez władze publiczne. Pomoc udzielana przez poszczególne państwa może również doprowadzić do nierównej konkurencji mię-

---

¹ Artykuł 107 ust. 1, Dz.Urz. UE, C 83 z 30.03.2010.

dzy krajami, stąd też stosowane w UE ograniczenia pomocy publicznej stają się formą ochrony przed „niezdrową” konkurencją i tzw. wojnami pomocowymi². Zarówno Komisja Europejska, jak i Trybunał Sprawiedliwości wielokrotnie zajmowali stanowisko, że udzielanie pomocy publicznej przez dane państwo członkowskie nie może być usprawiedliwione tylko tym, że inne państwo członkowskie także udziela takiej pomocy, ponieważ skutki więcej niż jednego zakłócenia konkurencji w wymianie handlowej między państwami członkowskimi nie znoszą się wzajemnie, ale podlegają kumulacji i zwiększają tym samym negatywne konsekwencje dla wewnętrznego rynku. Powyższe oznacza, że w kontekście Unii Europejskiej na skutek udzielenia niedozwolonej pomocy publicznej określone państwo członkowskie lub określony sektor gospodarki mogą z dużym prawdopodobieństwem uzyskać nieuzasadnioną przewagę konkurencyjną. W efekcie, wobec zaistnienia takiej sytuacji, inne państwa członkowskie mogłyby się zaangażować w intensywne wspieranie swoich gałęzi przemysłu, co prowadziłoby do wojen pomocowych.

Celem artykułu jest przedstawienie warunków dopuszczalności pomocy publicznej w Unii Europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem zasad stosowanych w zakresie pomocy udzielanej przez państwa członkowskie przedsiębiorstwom prowadzącym działalność w sektorze rybołówstwa. Analiza ta prowadzi do weryfikacji tezy, że w związku z możliwościami udzielania pomocy w sektorze rybołówstwa na różne cele wielkość tej pomocy wzrasta.

2. Ogólne reguły dopuszczalności pomocy państwa dla rybołówstwa

W opartej na zasadzie wolnej konkurencji gospodarce rynkowej pomoc publiczna może być dopuszczalna jedynie wyjątkowo, ponieważ w przeciwnym wypadku prowadziłaby do zniekształcenia wolnej konkurencji³. W unijnym porządku prawnym konkurencja nie stanowi celu samego w sobie. Jest raczej narzędziem umożliwiającym osiągnięcie celów założonych przez Unię Europejską. Zachowanie na rynku wewnętrznym niezakłóconej konkurencji jest celem operacyjnym, instrumentalnie podporządkowanym realizacji celu podstawowego, jakim jest prawidłowe funkcjonowanie i utrzymanie jednolitości rynku wewnętrznego⁴. Pomoc państwa w sektorze rybołówstwa jest uzasadniona wyłącznie wtedy, gdy jest zgodna z celami polityki konkurencji i wspólnej polityki rybackiej⁵.

² P. Nicolaides, S. Bilal, *An appraisal of the state aid rules of the European Community: Do they promote efficiency?*, *Journal of World Trade* 2/1999, Vol. 33, s. 5.

³ C. Kosikowski, *Publiczne prawo gospodarcze Polski i Unii Europejskiej*, LexisNexis, Warszawa 2006, s. 183.

⁴ M. Szydło, *Swobody rynku wewnętrznego a reguły konkurencji. Między konwergencją a dywergencją*, Dom Organizatora, Toruń 2006, s. 37.

⁵ Wspólna polityka rybołówstwa obejmuje ochronę, zarządzanie oraz eksploatację żywych zasobów wodnych i akwakultury, a także przetwarzanie i obrót produktami rybołówstwa i akwakultury w zakresie, w którym działalność ta prowadzona jest na terytorium państw członkowskich, na wodach wspólnotowych, przez wspólnotowe statki rybackie lub obywateli państw członkowskich.

Zasadę stosowania postanowień Traktatu w zakresie udzielania przez państwa członkowskie pomocy publicznej dla przedsiębiorstw sektora rybołówstwa wyraża art. 7 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1198/2006 z dnia 26 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego⁶. Rozporządzenie to reguluje pomoc publiczną dla właścicieli statków rybackich i rybaków, których dotyczą plany dostosowania nakładu połowowego, pomoc z tytułu trwałego lub tymczasowego zaprzestania działalności połowowej, pomoc na inwestycje na pokładzie statków rybackich, pomoc dla rybactwa przybrzeżnego na niewielką skalę, pomoc stanowiącą rekompensatę społeczno-gospodarczą w celu zarządzania flotą wspólnotową oraz pomoc w ramach planów ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw. Przepisy traktatowe o pomocy publicznej nie mają jednak zastosowania do wkładów finansowych państw członkowskich na rzecz operacji współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rybackiego i określonych jako część programu operacyjnego. Innymi słowy, rozporządzenie to ustanawia zasady dotyczące pomocy strukturalnej Unii Europejskiej w sektorze rybołówstwa. W związku z powyższym państwa członkowskie nie mają obowiązku informowania Komisji o tego rodzaju wkładach. Jeżeli przepisy krajowe danego państwa członkowskiego przewidują jednak finansowanie przekraczające zakres wsparcia określony w rozporządzeniu, podlegają one w całości regulom z art. 107-109 TFUE.

Uzupełnieniem rozporządzenia Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego było Rozporządzenie Rady nr 744/2008 z dnia 24 lipca 2008 r. ustanawiające tymczasowe szczególne działanie mające na celu wspieranie restrukturyzacji flot rybackich Wspólnoty Europejskiej dotkniętych kryzysem gospodarczym⁷. Pomoc antykryzysowa w rybołówstwie była udzielana do końca 2010 r. i miała na celu zapewnienie „wyjątkowego i tymczasowego wsparcia osobom i przedsiębiorstwom prowadzącym działalność w sektorze rybołówstwa, które dotknął kryzys gospodarczy spowodowany wzrostem ceny ropy naftowej w 2008 r.” (art. 1 ust. 1). Należy zaznaczyć, że pomoc ta nie podlegała w zasadzie przepisom Traktatu o dopuszczalności pomocy publicznej, o ile nie była to pomoc udzielona tylko przez państwo członkowskie, bez wkładów z instrumentów finansowych Unii Europejskiej.

Pomoc dla sektora rybołówstwa może być udzielana na podstawie ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych – GBER, które uznaje pewne rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym i wyłącza je z wymogu zgłaszania Komisji Europejskiej⁸. Ten akt normatywny jest specjalnym środkiem ujednociającym i upraszczającym dotychczasowe przepisy w zakresie wyłączeń grupowych i odnosi się przekrojowo do wszystkich instrumentów i sektorów. Rozporządzenie GBER wprowadza jednolite zasady co do zakresu stosowania wyłączeń grupowych oraz

⁶ Dz.Urz. L 223 z 15.08.2006.

⁷ Dz.Urz. UE 2008 L 202 z 31.07.2008.

⁸ Rozporządzenie Komisji (WE) Nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu, Dz.Urz. UE L 241 z 9.08.2008.

w odniesieniu do każdej kategorii środków określa indywidualne pułapy pomocy, poniżej których ma ono zastosowanie. Do sektora rybołówstwa kierowana będzie pomoc badawczo-rozwojowa, która uregulowana jest w art. 34 rozporządzenia GBER⁹. Pomoc na prace badawczo-rozwojowe w rybołówstwie nie może obejmować bezpośredniego udzielania pomocy niezwiązanej z działalnością badawczą na rzecz przedsiębiorstwa produkującego, przetwarzającego lub wprowadzającego do obrotu produkty rybołówstwa, ani polegać na udzielaniu wsparcia cenowego producentom takich produktów.

3. Pomoc *de minimis* w sektorze rybołówstwa

W regulacjach unijnych dotyczących pomocy publicznej udzielanej w sektorze rybołówstwa odrębne miejsce poświęcono tzw. pomocy bagatelnej, uregulowanej Rozporządzeniem Komisji (WE) nr 875/2007 z dnia 24 lipca 2007 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy w ramach zasady *de minimis* dla sektora rybołówstwa i zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1860/2004¹⁰.

Pomoc *de minimis* przysługuje przedsiębiorstwom sektora rybołówstwa, tj. przedsiębiorstwom zajmującym się produkcją, przetwórstwem i wprowadzaniem do obrotu produktów rybołówstwa. Pomoc *de minimis* w rybołówstwie stanowi pomoc – bez względu na cel i formę – spełniająca dwa kryteria ilościowe¹¹:

1) pomoc dla indywidualnego przedsiębiorstwa nie przekracza maksymalnie 30 tys. euro w ciągu trzech lat,

2) całkowita skumulowana kwota udzielonej pomocy *de minimis* nie może przekraczać wartości produkcji w sektorze rolnym i rybołówstwa określonych dla każdego państwa członkowskiego w załączniku do rozporządzenia o pomocy *de minimis* dla sektora rybołówstwa – kwoty te odpowiadają 0,75% wartości produkcji rocznej sektora rolnego.

Za pomoc *de minimis* może zostać uznana tylko tzw. pomoc przejrzysta, czyli taka pomoc, w odniesieniu do której możliwe jest dokładne obliczenie na zasadzie *ex ante* ekwiwalentu dotacji brutto bez potrzeby przeprowadzania oceny ryzyka¹².

⁹ Pomoc na działalność badawczo-rozwojową jest zgodna z rynkiem wewnętrznym, o ile spełnia następujące warunki: 1) jest zgodna z interesem wszystkich podmiotów działających w danym sektorze; 2) podstawowe informacje o badaniach są publikowane w Internecie; w Internecie umieszczone są także nieodpłatnie przez co najmniej 5 lat rezultaty badań; 3) pomoc udzielana jest bezpośrednio organizacji badawczej; 4) intensywność pomocy nie przekracza 100% kosztów kwalifikowanych, przy czym kosztami kwalifikowanymi są koszty personelu, aparatury i sprzętu, budynków i gruntów oraz badań wykonywanych na podstawie umowy.

¹⁰ Dz.Urz. UE L 193 z 25.07.2007.

¹¹ Pułapy określone dla pomocy *de minimis* wyraża się w formie dotacji pieniężnej. Wszystkie podane wartości są wartościami brutto, czyli nie uwzględniają potrąceń z tytułu podatków ani innych opłat. W przypadku gdy pomoc przyznawana jest w formie innej niż dotacja, kwotę pomocy wyraża się jako ekwiwalent dotacji brutto.

¹² Dla przykładu pomoc polegająca na udzielaniu pożyczek uznaje się za przejrzystą pomoc *de minimis*, gdy ekwiwalent dotacji brutto został obliczony na podstawie rynkowych stóp procentowych obowiązujących w chwili przyznania pomocy.

Pomocy *de minimis* nie należy łączyć z pomocą państwa w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikowanych, w przypadku gdyby taka kumulacja miała skutkować osiągnięciem wyższego poziomu intensywności pomocy niż ustalony pod kątem specyficznych uwarunkowań każdego przypadku w ogólnym rozporządzeniu o wyłączeniu grupowym GBER lub decyzji przyjętej przez Komisję Europejską.

4. Wyłączenie dla pomocy państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw w sektorze rybołówstwa

Regulacja pomocy publicznej dla małych i średnich przedsiębiorstw w sektorze rybołówstwa zawarta jest w Rozporządzeniu Komisji (WE) nr 736/2008 z dnia 22 lipca 2008 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu w odniesieniu do pomocy państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw zajmujących się produkcją, przetwórstwem i wprowadzaniem do obrotu produktów rybołówstwa¹³. Przepisy rozporządzenia stosuje się do pomocy o przejrzystym charakterze przyznawanej małym i średnim przedsiębiorstwom (MŚP) zajmującym się produkcją, przetwórstwem i wprowadzaniem na rynek produktów rybołówstwa. Kategorie pomocy, w stosunku do których preferencyjne warunki udzielania wsparcia nie mają zastosowania, są podobne jak w przypadku pomocy *de minimis*. Dodatkowo przepisów rozporządzenia o pomocy dla MŚP nie stosuje się do programów pomocy, które nie wykluczają wyraźnie możliwości przekazania pomocy indywidualnej na rzecz przedsiębiorstwa, na którym ciąży obowiązek zwrotu pomocy wynikający z wcześniejszej decyzji Komisji uznającej pomoc za niezgodną z prawem i z rynkiem wewnętrznym, a także do pomocy dla projektów pomocy indywidualnej, w których wydatki kwalifikowane przekraczają 2 mln euro rocznie lub w których kwota pomocy przekracza 1 mln euro na beneficjenta rocznie.

Pomoc objęta wyłączeniem musi mieć charakter przejrzysty – za taką pomoc Komisja uznaje dotacje bezpośrednie i dotacje na spłatę odsetek, pomoc w formie pożyczek (gdzie ekwiwalent dotacji brutto oblicza się na podstawie stóp referencyjnych obowiązujących w dniu przyznania dotacji i z uwzględnieniem normalnego zabezpieczenia i/lub nadmiernego ryzyka związanego z pożyczką), pomoc w formie programów gwarancyjnych oraz pomoc w formie środków fiskalnych, jeżeli istnieje maksymalny poziom, dzięki któremu maksymalny pułap pomocy nie zostanie przekroczony. Warunku przejrzystości nie spełnia natomiast pomoc w formie dokapitalizowania i pomoc w formie środków kapitału podwyższonego ryzyka.

Wyłączona jest jedynie pomoc wywołująca tzw. efekt zachęty, czyli umożliwiająca beneficjentowi realizację działań lub projektów, których nie zrealizowałby

¹³ Dz.Urz. UE L 201 z 30.07.2008.

w takiej formie, nie otrzymawszy pomocy¹⁴. Pomocy publicznej dla małych i średnich przedsiębiorstw w sektorze rybołówstwa nie można kumulować z pomocą wyłączonej na podstawie innych aktów prawnych ani z pomocą *de minimis*.

5. Pomoc udzielana na podstawie wytycznych Komisji Europejskiej

Dopuszczalność pomocy publicznej w sektorze rybołówstwa, nieobjęta przywołanymi rozporządzeniami o charakterze generalnym oraz regulacjami wyłączającymi pomoc państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw, niebędąca również pomocą *de minimis*, została przedstawiona w Wytycznych do celów analizy pomocy państwa dla rybołówstwa i akwakultury¹⁵. Przedstawione w wytycznych zasady udzielania pomocy odnoszą się do eksploatacji zasobów wodnych i akwakultury, a także środków produkcji, przetwórstwa oraz obrotu produktami rybołówstwa i akwakultury. Wytyczne nie dotyczą rybołówstwa rekreacyjnego i sportowego.

Pomoc dla przedsiębiorstw w sektorze rybołówstwa musi być zgodna z celami zarówno polityki konkurencji, jak i wspólnej polityki rybackiej, w tym z zasadami wykorzystania Europejskiego Funduszu Rybackiego. Za zasadniczo niezgodną z rynkiem wewnętrznym Komisja uznała pomoc operacyjną, obejmującą finansowanie zwykłych kosztów związanych z działalnością przedsiębiorstwa, które nie łączą się z żadnymi wydatkami kwalifikowanymi ujętymi w wytycznych lub rozporządzeniach Komisji Europejskiej. Najczęściej jest to pomoc na pokrycie kosztów pracy i kosztów transportu, czyli kosztów, które nie są bezpośrednio związane z inwestycją. Pomoc taka może zostać uznana za dozwoloną jedynie w dwóch przypadkach. Po pierwsze, gdy pomoc taka „niewątpliwie” służy realizacji celów wspólnej polityki rybackiej. Po drugie, gdy pomoc operacyjna jest pomocą o charakterze odszkodowania, przyznawaną np. na naprawę szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi. Za zgodną z rynkiem wewnętrznym Komisja uznaje natomiast siedem rodzajów pomocy publicznej dla rybołówstwa i akwakultury.

Pomoc na inwestycje na statkach rybackich jest udzielana w zakresie wyposażenia i modernizacji jednostek mających co najmniej 5 lat. Inwestycje takie mogą do-

¹⁴ Kryterium takie spełniają następujące kategorie pomocy: 1) pomoc z tytułu trwałego zaprzestania działalności połowowej; 2) pomoc z tytułu tymczasowego zaprzestania działalności połowowej; 3) pomoc na rzecz rekompensaty społeczno-gospodarczej w celu zarządzania flotą; 4) pomoc na rzecz inwestycji produkcyjnych w akwakulturę; 5) pomoc przeznaczona na środki wodno-środowiskowe; 6) pomoc przeznaczona na środki na rzecz zdrowia publicznego; 7) pomoc przeznaczona na środki na rzecz zdrowia zwierząt; 8) pomoc na rzecz rybołówstwa śródlądowego; 9) pomoc na rzecz przetwórstwa i wprowadzania do obrotu; 10) pomoc na rzecz działań wspólnych; 11) pomoc przeznaczona na środki mające na celu ochronę i rozwój fauny i flory wodnej; 12) pomoc przeznaczona na inwestycje w portach rybackich, miejscach wylądunku i przystaniach; 13) pomoc przeznaczona na rozwój nowych rynków i kampanie promocyjne; 14) pomoc przeznaczona na projekty pilotażowe; 15) pomoc przeznaczona na modyfikację w celu zmiany przeznaczenia statków rybackich; 16) pomoc przeznaczona na pomoc techniczną; 17) zwolnienia podatkowe zgodnie z dyrektywą 2003/96/WE.

¹⁵ Dz.Urz. UE 2008 C 84 z 3.04.2008.

tyczyć poprawy bezpieczeństwa na pokładzie, warunków pracy, higieny, jakości produktów, wydajności energetycznej oraz selektywności, pod warunkiem że nie zwiększają one zdolności statków rybackich do prowadzenia połowów. Państwa członkowskie zobowiązane są jednak do przedstawienia Komisji uzasadnienia, z którego powinno wynikać, dlaczego powyższej pomocy nie przyznaje się za pośrednictwem programu operacyjnego współfinansowanego przez Europejski Fundusz Rybacki.

W odniesieniu do sektora rybołówstwa pomoc mająca na celu naprawę szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi, zdarzeniami nadzwyczajnymi lub szczególnymi niekorzystnymi zjawiskami klimatycznymi jest dozwolona *ex lege* na podstawie art. 107 ust. 2 lit. b TFUE. Wystąpienie klęski żywiołowej lub zdarzenia nadzwyczajnego podlega indywidualnej ocenie, z uwzględnieniem kryteriów wynikających z praktyki Komisji i orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości¹⁶. Po wykazaniu wystąpienia klęski żywiołowej lub wydarzenia nadzwyczajnego dozwolona jest pomoc do wysokości 100% na rekompensatę szkód materialnych. Natomiast nie każde niekorzystne zjawisko klimatyczne można uznać za klęskę żywiołową czy zdarzenie nadzwyczajne. Jednak pomoc do 100% w celu wyrównania strat poniesionych wskutek niekorzystnych warunków pogodowych można uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli poziom szkód powstałych w ich wyniku sięga 30% średniego rocznego obrotu odnośnego przedsiębiorstwa w trzech poprzednich latach¹⁷.

Kolejnym rodzajem pomocy uregulowanej wytycznymi Komisji jest pomoc w formie ulg podatkowych i ulg w zakresie kosztów pracy dotyczących wspólnotowych statków rybackich prowadzących działalność poza wodami terytorialnymi Unii Europejskiej. Pomoc taka jest uznawana za zgodną z rynkiem wewnętrznym, ponieważ środki związane z ulgami podatkowymi dla wspólnotowych statków rybackich prowadzących działalność poza wodami terytorialnymi Unii i obniżonymi stawkami składek na ubezpieczenie społeczne oraz podatku dochodowego dla zatrudnionych na tych statkach rybaków stanowią bodziec zniechęcający operatorów wspólnotowych do rejestrowania swoich statków rybackich w rejestrach krajów trzecich, które nie zapewniają właściwej kontroli nad działalnością ich flot rybackich, zwłaszcza w kontekście nielegalnych, nieraportowanych i nieuregulowanych połowów.

Za zgodne z rynkiem wewnętrznym mogą zostać uznane systemy pomocy państwa finansowane z opłat specjalnych, w szczególności opłat parafiskalnych, nałożo-

¹⁶ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 23 lutego 2006 r. w sprawach połączonych C-346/03 i C-529/03 Giuseppe Atzeni i inni przeciwko Regione autonoma della Sardegna, pkt 79.

¹⁷ Poziom szkód jest obliczany na podstawie utraty obrotu przedsiębiorstwa w porównaniu ze średnim obrotem w trzech poprzednich latach. Pomoc na wyrównanie szkód spowodowanych w budynkach, na statkach lub w wyposażeniu można zrekompensować wyłącznie, jeżeli szkody wiążą się z niekorzystnymi warunkami pogodowymi, których wynikiem jest utrata produkcji odpowiadająca utracie obrotu wynoszącej co najmniej 30%.

nych na niektóre produkty rybołówstwa bez względu na ich pochodzenie, jeżeli systemy takiej pomocy przynoszą korzyść zarówno produktom krajowym, jak i importowanym.

Państwa członkowskie mogą przyznać pomoc na kwalifikujące się ilości produktów rybołówstwa w zastosowaniu art. 4 rozporządzenia Rady (WE) nr 791/2007 z dnia 21 maja 2007 r. wprowadzającego system wyrównania dodatkowych kosztów poniesionych przy wprowadzaniu do obrotu niektórych produktów rybołówstwa z Azorów, Madery, Wysp Kanaryjskich oraz Gujany Francuskiej i Reunion¹⁸ i przekraczające ilości, za które wypłacono wyrównanie zgodnie ze wspomnianym rozporządzeniem.

Na podstawie wytycznych Komisji może być udzielana także pomoc przekraczająca limity określone przepisami rozporządzenia GBER, przy czym jeżeli dany program pomocy lub pomoc indywidualna przewiduje pomoc wykraczającą poza powyższe kryteria, państwo członkowskie podaje uzasadnienie i wykazuje niezbędność takiej pomocy. Taka pomoc podlega indywidualnie ocenie Komisji w zakresie zgodności z rynkiem wewnętrznym. Dopuszczalna jest również pomoc państwa mająca na celu ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji ekonomicznej. Pomoc restrukturyzacyjną, która oceniana jest zgodnie z Wytycznymi wspólnotowymi dotyczącymi pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw¹⁹, można zatwierdzić wyłącznie, jeżeli sporządzono odpowiedni plan zmierzający do zmniejszenia zdolności połowowej odnośnej floty albo na poziomie przedsiębiorstwa, albo na poziomie grupy przedsiębiorstw.

Pomoc publiczna kierowana do sektora rybołówstwa, która nie mieści się w żadnej z przedstawionych powyżej kategorii, jest zasadniczo niezgodna z rynkiem wewnętrznym. Jeżeli jednak program pomocy lub pomoc indywidualna przewiduje taką pomoc, państwo członkowskie musi wykazać, że jest ona zgodna z celami zarówno polityki konkurencji, jak i wspólnej polityki rybackiej. Programy pomocy powinny być przyjmowane na okres nie dłuższy niż 10 lat, przy czym w uzasadnionych przypadkach Komisja Europejska przewiduje możliwość ich przedłużenia.

6. Praktyka udzielania pomocy publicznej dla sektora rybołówstwa przez państwa członkowskie UE

W latach 2006-2011 Komisja Europejska odnotowała 172 środki pomocy dla rybołówstwa (tab. 1). Najwięcej środków pomocy zatwierdziły Francja i Włochy, a w następnej kolejności Hiszpania, Holandia i Czechy. Odnosząc liczbę decyzji Komisji w zakresie pomocy dla sektora rybołówstwa do łącznej liczby decyzji obejmujących wszystkie środki pomocy państwa, należy zauważyć, że na poziomie

¹⁸ Dz.Urz. UE L 176 z 6.07.2007.

¹⁹ Dz.Urz. UE C 244 z 1.10.2004.

UE-27 wartość ta wynosi 3,14%. W ujęciu względnym krajem, który zgłosił największą pomoc dla sektora rybołówstwa, jest Estonia (10,42%), a następnie Holandia (7,80%), Francja (6,76%) i Portugalia (5,95%). Polska cechuje się wskaźnikiem na poziomie 0,32%.

Tabela 1. Liczba środków pomocy publicznej w sektorze rybołówstwa w państwach członkowskich UE w okresie 2006-2011

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Razem
Austria	0	0	0	0	0	0	0
Belgia	0	1	0	0	0	0	1
Bułgaria	0	0	0	0	0	0	0
Cypr	0	0	0	0	0	0	0
Czechy	7	0	2	0	1	0	10
Dania	0	1	0	0	0	2	3
Estonia	0	0	1	0	1	0	2
Finlandia	1	0	0	0	1	0	2
Francja	1	8	3	4	7	3	26
Grecja	1	0	0	1	1	0	3
Hiszpania	4	6	2	1	4	3	20
Holandia	6	6	0	4	0	1	17
Irlandia	0	3	0	0	0	0	3
Litwa	0	1	0	0	0	0	1
Luksemburg	0	0	0	0	0	0	0
Łotwa	0	3	0	0	0	0	3
Malta	0	0	0	0	0	0	0
Niemcy	0	2	0	1	2	1	6
Polska	0	0	0	0	0	1	1
Portugalia	1	1	0	0	0	1	3
Rumunia	0	0	0	0	0	0	0
Słowacja	0	0	0	0	0	0	0
Słowenia	0	0	0	0	0	0	0
Szwecja	0	1	0	0	0	0	1
Węgry	0	2	0	0	0	0	2
Wielka Brytania	1	5	0	0	0	0	6
Włochy	6	3	2	7	3	1	22
UE-27	28	43	10	18	20	13	132

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Commission of the European Communities: State Aid Scoreboards*, lata 2005-2012.

Wartość pomocy publicznej udzielanej w sektorze rybołówstwa od 2007 r. maleje – w ciągu 5 lat pomoc ta zmalała czterokrotnie (tab. 2). Średnia wartość tej pomocy w dwóch porównywanych okresach 2006-2008 i 2009-2011 wynosiła odpowiednio 345,1 mln i 149,6 mln euro. W przypadku innych sektorów gospodarki można z kolei zaobserwować wzrost udzielanej pomocy publicznej. Taką tendencję potwierdza także wskaźnik udziału wielkości udzielanej pomocy dla poszczególnych sektorów w pomocy ogółem (tab. 3).

Tabela 2. Wielkość pomocy publicznej w Unii Europejskiej w okresie 2006-2011 (mln euro)

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Średnia w latach 2006-2008	Średnia w latach 2009-2011
Sektory produkcyjne	45 653,3	40 940,3	49 293,7	49 905,2	47 642,3	36 926,4	45 295,8	44 824,6
Usługi finansowe	2 489,5	2 431,7	1 329,2	1 342,4	1 231,2	2 204,5	2 083,5	1 592,7
Pozostałe usługi	2 621,6	4 324,8	3 768,4	4 795,0	5 057,9	9 289,0	3 571,6	6 380,6
Rolnictwo	9 787,7	10 786,6	10 681,2	10 065,6	9 006,8	8 829,5	10 418,5	9 300,6
Rybołówstwo	309,6	437,0	288,9	206,0	133,0	110,0	345,1	149,6
Sektor wydobywania węgla	3 703,4	3 559,4	2 961,3	2 774,1	2 902,3	2 382,6	3 408,0	2 686,4
Pozostałe sektory nieprodukcyjne	2 247,9	1 246,0	2 429,8	3 393,8	2 965,1	2 332,9	1 974,6	2 897,2
Transport	25 814,1	29 93,3	3 165,8	3 349,6	2 387,9	2 220,0	10 657,7	2 652,5

Źródło: jak w tab. 1.

Tabela 3. Struktura pomocy publicznej w Unii Europejskiej w okresie 2006-2011 (udział w %)

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Średnia w latach 2006-2008	Średnia w latach 2009-2011
Sektory produkcyjne	49,3	61,4	66,7	65,8	66,8	57,4	59,1	63,3
Usługi finansowe	2,7	3,6	1,8	1,8	1,7	3,4	2,7	2,3
Pozostałe usługi	2,8	6,5	5,1	6,3	7,1	14,4	4,8	9,3
Rolnictwo	10,6	16,2	14,5	13,3	12,6	13,7	13,7	13,2
Rybołówstwo	0,3	0,7	0,4	0,3	0,2	0,2	0,5	0,2
Sektor wydobywania węgla	4,0	5,3	4,0	3,7	4,1	3,7	4,4	3,8
Pozostałe sektory nieprodukcyjne	2,4	1,9	3,3	4,5	4,2	3,6	2,5	4,1
Transport	27,9	4,5	4,3	4,4	3,3	3,5	12,2	3,7

Źródło: jak w tab. 1.

Wytlumaczeniem zmniejszającej się co roku pomocy dla przedsiębiorstw w sektorze rybołówstwa jest przyznawanie tej pomocy przede wszystkim w oparciu o mechanizmy Europejskiego Funduszu Rybackiego, co powoduje, że traktatowe reguły dopuszczalności pomocy państwa nie znajdują tu zastosowania. Pomoc udzielana i współfinansowana z funduszy unijnych nie jest wykazywana w statystykach Komisji Europejskiej na temat pomocy publicznej udzielanej przez państwa członkowskie. Mając powyższe na uwadze, należy odrzucić przyjętą we wstępie artykułu tezę.

7. Podsumowanie

W sektorze rybołówstwa, podobnie jak w innych sektorach gospodarki w Unii Europejskiej, stosowanie reguł dopuszczalności pomocy publicznej ma na celu zapobieganie zakłóceniom konkurencji na rynku wewnętrznym. Pomoc państwa nie może mieć charakteru protekcyjnego, musi służyć wspieraniu racjonalizacji i efektywności produkcji oraz obrotu produktami rybołówstwa. Wszelka tego rodzaju pomoc musi prowadzić do trwałej poprawy kondycji finansowej beneficjenta, aby rozwój sektora mógł następować wyłącznie w oparciu o kryteria zysku rynkowego.

W przypadkach, które nie są zgodne z prawem konkurencji Unii Europejskiej, a w szczególności z zasadami wspólnej polityki rybackiej, nie można przyznawać pomocy publicznej. Środki pomocy powinny jednoznacznie stanowić, że w okresie objętym dotacją beneficjenci pomocy przestrzegają zasad wspólnej polityki rybackiej, a jeżeli w tym okresie okaże się, że beneficjent nie przestrzega zasad wspólnej polityki rybackiej, dotacja musi zostać zwrócona w stopniu proporcjonalnym do wagi naruszenia.

Aby środek pomocy mógł zostać uznany za zgodny z regułami rynku wewnętrznego, musi zawierać element stymulujący lub musi wymagać współdziałania ze strony beneficjenta. W związku z tym nie można uznać, że pomoc przyznawana z tytułu działań, które beneficjent już rozpoczął, ani pomoc z tytułu działalności, którą beneficjent mógłby prowadzić w istniejących warunkach rynkowych, zawiera taki element stymulujący, ani że jest ona zgodna z regułami rynku wewnętrznego.

Literatura

Commission of the European Communities: State Aid Scoreboards, lata 2007-2012, http://ec.europa.eu/competition/state_aid/studies_reports/studies_reports.html.

Kosikowski C., *Publiczne prawo gospodarcze Polski i Unii Europejskiej*, LexisNexis, Warszawa 2006.
Nicolaidis P., Bilal S., *An appraisal of the state aid rules of the European Community: Do they promote efficiency?*, "Journal of World Trade" 2/1999, vol. 33.

Rozporządzenie Komisji (WE) nr 875/2007 z dnia 24 lipca 2007 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy w ramach zasady *de minimis* dla sektora rybołówstwa i zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1860/2004, Dz.Urz. UE L 193 z 25.07.2007.

Rozporządzenie Komisji (WE) nr 736/2008 z dnia 22 lipca 2008 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu w odniesieniu do pomocy państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw zajmujących się

- produkcją, przetwórstwem i wprowadzaniem do obrotu produktów rybołówstwa, Dz.Urz. UE L 201 z 30.07.2008.
- Rozporządzenie Komisji (WE) Nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu, Dz.Urz. UE L 241 z 9.08.2008.
- Rozporządzenie Rady (WE) nr 1198/2006 z dnia 26 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego, Dz.Urz. L 223 z 15.08.2006.
- Rozporządzenie Rady (WE) nr 791/2007 z dnia 21 maja 2007 r. wprowadzające system wyrównania dodatkowych kosztów poniesionych przy wprowadzaniu do obrotu niektórych produktów rybołówstwa z Azorów, Madery, Wysp Kanaryjskich oraz Gujany Francuskiej i Reunion, Dz.Urz. UE L 176 z 6.07.2007.
- Rozporządzenie Rady nr 744/2008 z dnia 24 lipca 2008 r. ustanawiające tymczasowe szczególne działania mające na celu wspieranie restrukturyzacji flot rybackich Wspólnoty Europejskiej dotkniętych kryzysem gospodarczym, Dz.Urz. UE 2008 L 202 z 31.07.2008.
- Szydło M., *Swobody rynku wewnętrznego a reguły konkurencji. Między konwergencją a dywergencją*, Dom Organizatora, Toruń 2006.
- Traktat o Unii Europejskiej i Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, wersje skonsolidowane – Dz.Urz. UE, C 83 z 30.03.2010.
- Wytyczne do celów analizy pomocy państwa dla rybołówstwa i akwakultury, Dz.Urz. UE 2008 C 84 z 3.04.2008.

STATE AID FOR FISHING INDUSTRY COMPANIES

Summary: This paper discusses implementation guidelines defined in Art. 107-109 of the Treaty on the Functioning of the European Union from the perspective of aid granted by the state to companies operating in the fishing industry. Qualitative analysis of state aid granted to subsidise the particular industry in Member States of the European Union was based on Council Regulation on the European Fisheries Fund, Council Regulation laying down structural measures for fisheries to guide and facilitate the restructuring of the industry within the European Community and Commission Exemption Regulation No 800/2008 declaring certain categories of aid compatible with the common market. Some issues of the state aid granted to the fishing industry were discussed in the context of Government State aid rules for fisheries and aquaculture. The criteria for granting that aid, verifying its objectives as well as measures and amounts approved by the Commission were discussed.

Keywords: state aid, industry-specific competition rules, fishing industry, European Union.